

такої варти. Варта з охорони об'єкта підпорядковується черговому військової частини НГУ, комендантові комендатури цього об'єкта та його черговому помічнику з моменту прийняття такою вартою об'єкта під охорону. Варта виходить з підпорядкування зазначених осіб з моменту здавання об'єкта з-під охорони.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 року № 876-VII в редакції від 02.08.2023, підстава - 3232-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення 05.10.2023 р.)

2. Наказ № 497 від 15.06.2023 р. Міністра внутрішніх справ України про затвердження «Положення про організацію і порядок несення служби з охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, об'єктів критичної інфраструктури та спеціальних вантажів Національною гвардією України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-23#Text> (дата звернення 05.10.2023 р.)

3. Батюк О. В. Криміналістичне забезпечення протидії злочинам на об'єктах критичної інфраструктури: монографія. Луцьк: Волиньполіграф, 2021. 450 с.

4. Коломієць В. Через підрив Каховської ГЕС затоплені 32 об'єкти з хімікатами, нафтою та бензином – Greenpeace. URL: <http://surl.li/iberu> (дата звернення 02.10.2023 р.)

УДК 342

Євген БЕРЕЖНИЙ

Аспірант, 1-го курсу спец. 081

Національного аерокосмічного університету

імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна

e-mail: bereg_evg@ukr.net

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ

Анотація: розглянуто транспорт, як один із ключових об'єктів критичної інфраструктури, який впливає на економічний, суспільний, соціальний, політичний, культурний та інші напрямки розвитку держави. Виділено публічно-правові засади для забезпечення, регулювання та контролю за дотриманням правил та норм безпеки на транспорті. Визначено концепцію сталого розвитку в транспортному секторі.

Ключові слова: публічно-правові засади, сталий розвиток, транспорт, норми, покарання.

PUBLIC-LEGAL PRINCIPLES OF SAFETY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT

Abstract: The article examines transport as one of the key critical infrastructure facilities that affects the economic, social, political, cultural and other spheres of state development. The

author highlights the public law principles of ensuring, regulating and monitoring compliance with transport safety standards and rules. The concept of sustainable development in the transport sector is defined.

Keywords: public law principles, sustainable development, transport, rules, sanctions.

Транспорт є одним із ключових об'єктів критичної інфраструктури, оскільки він грає важливу роль у функціонуванні суспільства та економіки [1]. Критична інфраструктура - це системи та об'єкти, без яких не може нормально функціонувати суспільство та економіка, і їх недолік може призвести до серйозних наслідків. Важливість транспорту як об'єкта критичної інфраструктури включає наступні аспекти:

- економічна важливість - транспортна інфраструктура забезпечує пересування товарів та послуг, сприяючи ефективному функціонуванню господарства. Відсутність або недостатність транспорту може призвести до зупинки постачання, втрати прибутків і зниження економічного зростання;

- важливість для національної оборони - транспортна інфраструктура грає важливу роль у забезпеченні можливостей для переміщення військ та забезпечення військових операцій. Вона також може використовуватися для евакуації населення в разі кризи або військового конфлікту;

- зв'язок між регіонами - транспорт дозволяє зв'язувати різні регіони країни та сприяти обміну людьми, товарами та послугами. Це сприяє соціальній та економічній інтеграції;

- громадська безпека - транспортні системи включають в себе пасажирський та вантажний транспорт, і вони мають важливе значення для громадської безпеки. Недоліки у безпеці транспорту можуть призвести до аварій, травм та загибелі людей;

- соціальна важливість - транспорт забезпечує доступ до освіти, медичних послуг, робочих місць та інших суспільних благ. Це має велике значення для якості життя громадян.

Оскільки транспортна інфраструктура є надважливою для суспільства та економіки, її збереження та захист від потенційних загроз, таких як природні катастрофи, терористичні акти або кібератаки, є важливим завданням національної безпеки. Тому влада в багатьох країнах приділяє велику увагу заходам з підвищення стійкості та безпеки транспортної інфраструктури.

Публічно-правові засади безпеки на транспорті визначаються законами та регуляторними актами кожної країни. Основні принципи та норми, які регулюють безпеку на транспорті, можуть включати такі аспекти:

1. Законодавча база - закони та правила, які стосуються безпеки на транспорті, визначають обов'язки та відповідальність учасників дорожнього руху, включаючи водіїв, пасажирів та пішоходів.

2. Сертифікація та ліцензування - учасники дорожнього руху, такі як водії, мають проходити обов'язковий процес сертифікації та ліцензування, щоб довести свою здатність безпечно керувати транспортними засобами.

3. Технічні стандарти - для транспортних засобів встановлюються технічні стандарти, які регулюють безпеку та якість транспортних засобів, включаючи технічний стан автомобілів, гальмівних систем, освітлення та інше.

4. Дорожні знаки та сигнали - для інформування та контролю дорожнього руху встановлюються дорожні знаки та сигнали, які надають водіям та пішоходам необхідну інформацію та вказівки.

5. Відповідальність та покарання - за порушення правил дорожнього руху передбачаються штрафи, судові санкції та інші види відповідальності для тих, хто не дотримується норм безпеки на транспорті.

6. Профілактика та освіта - з метою забезпечення безпеки на транспорті проводяться освітні кампанії та профілактичні заходи, спрямовані на підвищення обізнаності учасників дорожнього руху та зменшення аварійності.

7. Дорожній патруль та правоохоронні органи - для забезпечення дотримання правил безпеки на дорозі і вжиття заходів у разі порушень функціонують дорожні патрулі та правоохоронні органи.

Ці засади можуть різнитися в різних країнах та регіонах, але їх мета завжди одна - забезпечення безпеки учасників дорожнього руху та запобігання аваріям на транспорті. Дотримання цих засад є важливим завданням для збереження життя, майна та покращення загальної безпеки на дорозі [2, с. 95].

Концепція сталого розвитку на транспорті поєднує в собі забезпечення потреб сучасного та майбутнього поколінь у мобільності та перевезеннях, при цьому зменшуючи негативний вплив на довкілля та суспільство. Забезпечення сталого розвитку в транспортному секторі передбачає різні аспекти:

1. Зменшення викидів шкідливих речовин - для зменшення впливу транспорту на забруднення повітря та зміну клімату важливо переходити на чисті технології, такі як електричні автомобілі, гібридні транспортні засоби та використання відновлюваних джерел енергії.

2. Підтримка ефективного використання ресурсів - сталий розвиток вимагає оптимізації використання транспортних ресурсів, таких як інфраструктура та паливо. Це може включати в себе впровадження інтелектуальних систем керування рухом та маршрутизації, що дозволяють зменшити затори та споживання пального.

3. Підтримка громадського транспорту - зменшення кількості особистих (приватних) автомобілів та сприяння використанню громадського транспорту може зменшити затори та негативний вплив на довкілля.

4. Розвиток інфраструктури для велосипедистів та пішоходів - покращення умов для велосипедистів та пішоходів сприяє зменшенню транспортних заторів та забрудненню повітря, а також поліпшує здоров'я населення.

5. Безпека на дорогах – зменшення аварій та травм на дорогах є важливою частиною сталого розвитку на транспорті. Це може бути досягнуто за допомогою поліпшення інфраструктури, збільшення обізнаності учасників дорожнього руху та зменшення швидкості руху в небезпечних ділянках доріг [3, с. 248].

6. Планування та управління міським рухом – ефективне міське планування та управління рухом може зменшити транспортні затори, поліпшити доступність громадського транспорту та зменшити негативний вплив на середовище.

Сталий розвиток на транспорті вимагає спільних зусиль громадян, бізнесу та уряду для створення ефективної, економічної та екологічно збалансованої системи транспорту. Усі зазначені вище аспекти повинні бути урегульовані законодавчо, чітко прописано норми та їх дотримання, а також міра покарання у випадку не відповідності. Така концепція допоможе забезпечити ефективне використання транспорту з точки зору забезпечення національної безпеки, підвищення мобільності, економічного зростання країни, забезпечення потреб сучасного суспільства без шкоди для майбутніх поколінь та захисту довкілля.

Список використаних джерел:

1. Петровський, Д. Як вітчизняний транспорт допоміг вижити українській економіці та її громадянам під час війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/economics/transport/yak-vitchiznyaniy-transport-dopomig-vizhiti-ukrajinskiy-ekonomici-ta-jiji-gromadyanam-pid-chas-viyuni-12105600.html>

2. Бойко А. В. Адміністративно-правове забезпечення державної транспортної політики в Україні / Дис. на здоб. наук. ступ. д.ю.н. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Київ, 2021. 480 с. https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/37_5/d.pdf

3. Бережна Н. Г. Превентивні заходи як фактор безпеки учасників дорожнього руху / Н.Г. Бережна, Є.В. Бережний // Матеріали 10ї Міжнародної науково-практичної конференції “Підвищення надійності машин і обладнання. Increase of Machine and Equipment Reliability”, 17-19 квітня 2019 р. – Кропивницький: ЦНТУ, 2019. – С. 248-249.